

Mødet den 16. Maj 1935.

Fraværende: P. Busch og Stecher Christensen.

1. (J. Nr. 47—1935). Indenrigsministeriets Samtykke til **Ekspropriation** af Ejendommen Tangen 12—14.
Toges til Efterretning.
2. (J. Nr. 38—1935). Indenrigsministeriets Samtykke til Erhvervelse af et Areal af **Moesgaards Jorder**.
Følgende Skrivelse forelaa:

»I Skrivelse af 20. f. M. (J. Nr. 38—1935) har Byraadet meddelt, at samme med Ejeren af Moesgaard har afsluttet Overenskomst om Overdragelse til Aarhus Kommune af et ca. 75 Td. Land stort Areal, bestaaende dels af en ved Giber Aaens Udløb beliggende Strandmark, dels af et skovbevokset Areal, der forbinder Strandmarken med Marselisborg Skovene. Anledningen til Købet er, at den ommeldte Strandmark paatænkte udstykket til Villabebyggelse. Byraadet ønsker at bevare Arealet, der er kendt for dets Naturskønhed, i dets oprindelige Skikkelse.

Købesummen er fastsat til 230000 Kr., der skal erlægges kontant, naar Udstykningen er approberet.

Udgifterne ved Udredelsen af Købesummen samt ved Anlæg af de nødvendige Veje og en

Bro over Skelbækken agtes afholdt derved, at Kommunen hos Aarhus Privatbank optager et Laan paa 300000 Kr., der skal forrentes og afdrages med en fast aarlig Ydelse paa 8 % af Hovedstolen, hvoraf $4\frac{1}{2}$ % af den til enhver Tid værende Restgæld er Rente, medens Resten afskrives som Afdrag.

Under Henvisning hertil har Byraadet anholdt om Indenrigsministeriets Samtykke til, at Aarhus Købstadkommune erhverver det omhandlede Areal, samt til, at Kommunen optager det ovenfor anførte Laan hos Aarhus Privatbank.

Det fremgaar af Sagen, at Beslutningen om Laanets Optagelse er vedtaget enstemmigt i Byraadets Møder den 28. Marts og 17. April d. A.

I denne Anledning skulde man tjenstlig melde, at Ministeriet herved meddeler Samtykke saavel til, at Aarhus Købstadkommune foretager den omhandlede Erhvervelse som til, at Kommunen optager det ovenfor anførte Laan paa de ansøgte Vilkaar, hvorved bemærkes, at Ministeriet under Hensyn til, at Kommunen vilde kunne opnaa et Prioritetslaan i Arealet, har ment at kunne tiltræde, at Laanet optages som Annuitetslaan.

Af den Obligation, der bliver at udstede for Laanet, forventer man at modtage en Genpart.

Man vedlægger en Genpart af nærværende Skrivelse, som bedes vedlagt Byraadets eventuelle Andragende til Landbrugsministeriet om Udstykningstilladelse. — 2 Kort følger hoslagt tilbage.»

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 217—1935). Indstilling fra Sporvejsudvalget angaaende **Ordning af Trafikforholdene** mellem Aarhus og Viby Kommuner.

Følgende Meddelelse forelaa:

»Ved et Møde afholdt den 10. Maj 1935 mellem Aarhus Byraads Sporvejsudvalg og Viby Sogneraads Udvalg for Udvidelse og Bebyggelse drøftede man Trafikspørgsmaalet mellem Aarhus og Viby.

Sogneraadsformand J. Juul bød velkommen og udtalte, at man fra Viby Sogneraads Side gerne vilde medvirke til ved Forhandling at ændre de nugældende Rutebilforbindelser, naar det kunde resultere i en Forbedring.

Borgmester H. P. Christensen beklagede, at man ikke fra Viby's Side havde sørget for, at den af Købmand Jaster anlagte 12,5 m Vej paa Skovdals Jorder til Skovbrynet var anlagt noget bedre, saaledes at denne kunde tage vikelig Biltrafik.

Borgmesteren fastslog, at Sporvognskørselen vilde blive ført fra Harald Jensens Plads til Kongsvang, idet man havde indhentet Tilbud paa Skinnemateriel.

Jens Olsen kunde tænke sig, at 12,5 m Vejen gennem Skovdal blev ført op til H. C. Ørstedesvej, saaledes at man førte Ruten ad denne Vej gennem H. C. Ørstedesvej, Ingemannsvej, Odinsvej og tilbage ad Rosenvangsallé gennem Skovdal til Aarhus.

Denne Rute udtalte Aarhus Sporvejsudvalgs Medlemmer sig gunstigt for, men fremhævede at den 12,5 m Vej over Skovdal burde ombygges, hvilket Sogneraadet maatte forlange af Jaster, forinden Aarhus var sindet at lukke op for Skovdalskvarteret ved Skovbrynet, og

var villig til at overtage Trambuskørselen paa den nævnte Strækning med Takster som i Aarhus. Det er en Forudsætning, at Viby Ruten skal have Ret til at afsætte Passagerer for indadgaaende og optage for udadgaaende paa nærmere bestemte Stoppesteder i Aarhus, hvorimod den ikke faar Ret til at optage Passagerer i Kongsvang til Aarhus og ejheller at afsætte Passagerer i Kongsvang fra Aarhus. Endvidere maa Viby Ruten ikke køre ad Holmevej forbi Odinsvej.

Viby Kommune forpligter sig til at holde Vejanlæget i Viby, der skal befares af Trambusser, i god Kørestand, ligesom Kommunen forpligter sig til at anbefale Trambuskoncessionen for ovennævnte Rute samt Sporvejsliniens Forlængelse gennem Kongsvang.

Ovenstaaende Overenskomst, der skal godkendes af saavel Aarhus Byraad som Viby Sogneraad, træder i Kraft den 1. November 1935.

Aarhus Byraad forpligter sig til at antage Herr Rutebilejer Chr. Overgaard og hans Personale til fortsat Trambuskørsel, forsaavidt de er egnede hertil.«

Fra Udvalget forelaa følgende Indstilling:

»Efter Anmodning af Viby Sogneraad deltog Udvalget for Aarhus Sporveje i et Møde den 10. Maj 1935 for at drøfte Trafikforbindelsen mellem de to Kommuner.

Resultatet af Mødet blev, at Udvalget for Aarhus Sporveje under Forbehold af Byraadets Godkendelse tiltraadte, at Trambuslinie 4 forlænges ad Skovdalsvejen—H. C. Ørstedesvej—Ingemannsvej—Odinsvej og tilbage ad Rosenvangsallé gennem Skovdalsvejen til Stadion-

allé, og at Sporvejslinie 2 forlænges gennem Kongsvang.

løvrigt henvises til vedlagte Referat af Mødet den 10. Maj d. A.

Udvalget for Aarhus Sporveje tillader sig derfor at indstille til det højtærede Byraad, at man forlænger Trambuslinie 4 som ovenfor nævnt og fører Sporvejslinien ind i Kongsvang til Thyrasgade.

Til Trambusudvidelsen vil det være nødvendigt at anskaffe 4 Trambusser mere, hvor-til Udgiften bliver ca. 85000 Kr., og til Sporvejsliniens Forlængelse til Thyrasgade, Kongsvang, vil det være nødvendigt at indsætte en Sporvogn mere i Driften; denne Vogn kan dog tages af den nuværende Reservevognpark. Udgiften til Sporanlæget vil blive ca. 32000 Kr. Udgiften foreslaas taget af de til Sporvejenes Udvidelse bevilgede 300000 Kr.«

B o r g m e s t e r e n erindrede om, at man for en Tid siden vedtog at udvide Sporvejsanlæget til Kommunegrænsen, og der kom da en Henvendelse fra Viby Kommune om en Forhandling om en endelig Ordning. Man var nu enedes om det foreliggende Forslag, hvorefter Aarhus med Rutebiler trafikerer Rosenvang, og Sporvejslinien forlænges et Stykke ind i Kongsvang, altsaa den Del af Viby Kommune, som ligger indenfor Jernbanelinien. Det skulde træde i Kraft til Efteraaret, naar Bilrutens Koncession udløber. Vibyruten vilde blive opretholdt, men med nogen Indskrænkning m. H. t. Optagelse og Afsætning af Passagerer. Udgiften til Sporanlæget vilde blive forøget med 32000 Kr., og der skulde anskaffes 3 à 4 nye Biler. Taleren anbefalede at tiltræde Forslaget.

I. C. Sørensen kunde tiltræde Forslaget, men haabede, at der stadig kunde køre Trambusser helt ud til Stadion; det var i høj Grad paakrævet, særlig paa de store Sportssøndage.

Borgmesteren antog, det kunde ordnes tilfredsstillende. Foreløbig var det ikke Meningen, at der skulde køre Vogne til Rosenvang hvert 10. Minut.

J. R. Fanger pegede paa, at Amtet skal give Tilladelse til Koncession paa Ruten og paa Sporanlæg i Landevejen.

Borgmesteren svarede, at det vilde blive ordnet, naar Byraadet havde tiltraadt Forslaget.

Holger Eriksen gik ud fra, at Amtet ikke vilde søge at lægge Hindringer i Vejen for en Ordning, som de to Kommuner var enige om. Paa sidste Amdtsraadmøde var der faldet en Bemærkning, som kunde forstaas saaledes, men det maatte forhaabentlig staa for vedkommende Medlems egen Regning.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 137—1935). Sagen angaaende Gymnastikforholdene ved **Marselisborg Skole**.

Fra Skoleudvalget forelaa følgende Indstilling:

»Foranlediget ved Sagen angaaende Gymnastikforholdene ved Marselisborg Skole skal man herved oplyse, at Udvalget har drøftet en Ordning, hvorefter Stadion som tidligere vil blive benyttet helt og fuldt i det Omfang, som Skolen maatte finde pædagogisk nødvendig, ligesom man allerede før nærværende Sags Fremkomst havde drøftet en Overenskomst med »Den ny Skole«, der ligger i Marselisborg Skoles umiddelbare Nærhed, om Benyttelse af denne Skoles Gymnastiksal.«

Vald. Pedersen meddelte, at Stadions Bestyrelse havde stillet sig særdeles velvillig, og det vilde blive en meget billig Ordning for Kommunen.

Indstillingen tiltraadtes.

5. (J. Nr. 220—1935). Sagen angaaende Opførelse af et **Indgangsparti til „Friheden“** paa Hjørnet af Stadionallé og Skovbrynet.

Ved Sagens tidligere Behandling forelaa følgende Indstilling fra Skovudvalget:

»Udvalget indstiller, at man indgaar paa, at Restauratør Risings Lejekontrakt bliver gældende til 1. April 1942, inod at han for egen Regning opfører det paa vedlagte Tegning (Nr. 3) skitserede Indgangsparti paa Hjørnet af Stadionallé og Skovbrynet.«

Sagen blev af Udvalget taget tilbage, og nu forelaa følgende Erklæring:

»Indstillingen forelægges paany, efter at Forholdet mellem Rising og Zoologisk Have er ordnet ved en mellem disse truffet og af Skovudvalget godkendt Overenskomst.«

Vald. Pedersen meddelte, at Sagen var omtrent afsluttet i Vinter, men saa trak Rising sig tilbage paa Grund af en Uoverensstemmelse angaaende eventuel Restauration i Zoologisk Have. Nu var han og Hutzelsider blevet enige herom, og Taleren anbefalede at tiltræde Forslaget.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 220—1935). Andragende fra Beboerne i Bogensegade om **Beskæring af Træerne**.

Fra Brolægningsudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Tilbagesendes med Bemærkning, at Udvalget kan anbefale en kraftig Beskæring af

Træerne, subsidiært Ombytning med andre Træer. Iøvrigt skal man udtale, at Udvalget ikke er Tilhænger af Træbeplantning i Byens Gader, idet disse, efterhaanden som de vokser til, ødelægger Cyklestier og Fortove med deres store Rødder, ligesom Rødderne i mange Tilfælde trænger ind i Kloakledningerne og forårsager Kloakforstoppelse. M. H. t. Fortovet i Bogensegade vil man dog søge at udbedre Skaden.«

Fra Parkudvalget forelæa følgende Erklæring:

»Man kan ikke anbefale, at den nævnte Trærække beskæres yderligere. Den er anbragt langs Sct. Josephs Hospitals Have, yder Læ for denne og dækker Hospitalets Patienter paa Sygestuer og Liggehaller for Indblik fra Beboerne i Ejendommene i Bogensegades søndre Side. Hospitalets Ledelse vilde ogsaa meget beklage, hvis Trærækken ændres, og yderligere er Trærækken fjernet ca. 13 m fra ovennævnte Husrække i Bogensegade.«

Johanne Berg forstod ikke rigtigt, at Brolægningsudvalget skal erklære sig om Træer, og dette Udvalgs Kærlighed til Træer kendte man jo i Forvejen. Parkudvalget vilde imidlertid af Hensyn til Byens Forskønnelse bevare saa mange Træer som muligt i Byens Gader, og Taleren vilde meget anbefale at tiltræde Parkudvalgets Erklæring.

Andr. Bitsch hævdede, at Brolægningsudvalget holdt meget af Træer, men Praksis havde lært, at det ikke var hensigtsmæssigt at have dem i Gaderne.

Holger Eriksen meddelte, at den socialdemokratiske Gruppe havde vedtaget at imødekomme Andragendet saaledes, at man henstiller

til Parkudvalget at lade foretage en rimelig og fornuftig Beskæring af Træerne. Selv om de betød noget som Værn for Hospitalet, var det næppe nødvendigt, at de har den nuværende Højde.

J o h a n n e B e r g oplyste, at alle Træer blev beskaaret hvert Aar, og Udvalget kunde vist godt gaa med til en rimelig og fornuftig Beskæring som sædvanlig.

J. P. N. Siig holdt meget af Træer, ogsaa i Byens Gader, men der skulde være et vist Forhold baade med Hensyn til Antallet og Højden. Træerne i Bogensegade havde ikke været beskaaret saa rigeligt som Træer i Almindelighed, og naar de nu naaede til 4. Sals Højde, gjorde de mørkt i Husene, selv om de stod nogle m borte. Man burde derfor imødekomme Andragendet.

B o r g m e s t e r e n: Vi kan vel enes om, at der foretages en skaansom Beskæring!

H o l g e r E r i k s e n: En skaansom Beskæring set fra Byraadets Side og en meget kraftig Beskæring set fra Parkudvalgets Side!

Det vedtoges at lade foretage en Beskæring af Træerne.

7. (J. Nr. 192—1935). Skrivelse fra Skoleudvalget angaaende Tilvejebringelse af flere **Undervisningslokaler** ved Skolerne i den søndre Bydel.

Følgende Skrivelse forelaa:

»Idet man henviser til medfølgende Skrivelse fra Overlæreren ved Borgerskolen, Læssøesgade, skal Udvalget bemærke, at det med Hensyn paa Byggeriet i Stadionallé kvarteret kan forudses, at det i den nærmeste Fremtid vil være nødvendigt at fremskaffe flere Undervisningslokaler ved Skolerne i den sydlige By-

del, og man skal derfor henstille til det ærede Byraad, og der træffes Foranstaltninger til Frigørelse af de Lokaler, der i Borgerskolen, Læssøesgade, benyttes af Naturhistorisk Museum.«

Vald. Pedersen forelagde Sagen. Det laa jo ikke for lige i Øjeblikket, men det blev snart nødvendigt at skaffe flere Lokaler, bl. a. ved at faa denne Etage i Læssøesgade frigjort, og Udvalget havde derfor nu villet gøre Byraadet opmærksom derpaa.

I. C. Sørensen pegede paa, at der i flere Aar havde været henlagt Penge til Naturhistorisk Museum, og Tiden var maaske snart inde til at rejse en saadan Bygning. Taleren vilde henstille, at man snarest gaar i Gang med Opførelsen.

Borgmesteren svarede, at der nok var henlagt et Beløb hertil, men det forslog ikke ret meget, naar man skulde til at bygge. Dernæst laa der Barakker paa det Sted, hvor Museet skal ligge, og hvornaar de kunde rømmes, vidste Taleren ikke, men det kunde vel Udvalgets Formand oplyse. Hvis det kunde ske, kunde man jo overveje, om der er Mulighed for at gaa i Gang med Bygningen, men forhaabentlig regnede Skoleudvalget ikke med, at der straks kunde skaffes andre Lokaler til Museet.

H. J. Baden oplyste, at man var begyndt at opsigte Lejerne i Havevænget, og man haabede i Løbet af Sommeren at kunne faa Afdelingen fjernet og faa Grunden gjort klar.

Vald. Pedersen var klar over, at det kunde ikke ske straks, men man havde villet forberede Byraadet derpaa. Naar Museet flyttedes, blev der frigivet 5—6 Lokaler ved Skolen.

J. R. F a n g e r spurgte, om Børnetallet ikke vilde forskydes mod Nord, naar den ny Skole blev bygget, saa de sydlige Skoler derved vilde aflastes.

V a l d. P e d e r s e n svarede, at der boede ca. 2000 skolepligtige Børn i Kvarteret Nord for Trøjborgvej, saa en hel Del af disse skulde Syd paa alligevel. Man havde endnu Klasser med indtil 42 Børn, og det var ganske uforsvarligt.

A l b. O l s e n gjorde opmærksom paa, at Antallet af de skolesøgende Børn stiger med 3—4 Klasser hvert Aar, saa man maatte ikke tro, at den ny Skole kunde ordne det hele. Det Tidspunkt kom maaske inden altfor længe, hvor det blev nødvendigt at opføre en Skole mere. Det kunde selvfølgelig hjælpe lidt at faa de Lokaler frigjort, hvor Museet fandtes, men det var ikke i Længden tilstrækkeligt; Gennemsnittet af Børnetallet i Klasserne i Aarhus laa over det tilladelige, saa det blev ikke let at faa Skolelokaler nok i Aarhus.

J. R. F a n g e r mente dog, det maatte hjælpe, naar man byggede en ny Skole til 2000 Børn. Ifølge Statistikken var Børnetallet i de senere Aar næsten ikke vokset, men det kunde selvfølgelig ske, hvis Byen vedblev at vokse.

A l b. O l s e n oplyste, at Børnetallet ikke voksede i Landet som Helhed, men derfor kunde det nok vokse i en enkelt By, og i Aarhus voksede det som sagt med en 3—4 Klasser om Aaret.

B o r g m e s t e r e n var klar over, at det Tidspunkt vilde komme, hvor man blev nødt til at flytte Zoologisk Museum, og forhaabentlig klarede man sig saa i nogle Aar, før Spørgsmaalet om en ny Skole kom til at foreligge.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 213—1935). Andragende fra Jydsk Telefon A/S om Tilladelse til Flytning af **Telefonkabler** i Vesterbrogade.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa sædvanlige Betingelser.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 218—1935). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Gadeanlæg** paa Arbejdernes Produktionsforenings Arealer, Matr. Nr. 53 a.

Fra Stadsingeniøren forelæa følgende Skrivelse:

»Arbejdernes Produktionsforening forespørger, hvornaar Anlægget af Langelandsgade og Tværvejen langs Grundene ved Niels Ebbesensvej kan ventes færdige.

Da man er klar til at udbyde, vil Tværvejen, som haster mest, kunne ventes færdig paa ca. 2½ Maaned, medens Langelandsgade vil tage 1 Maaned ekstra. Denne sidste er dog endnu ikke bevilget. Overslaget er paa 25000 Kr. for Kommunens Vedkommende, medens Produktionsforeningens Bidrag til For-
tov m. m. beløber sig til ca. 15000 Kr.«

Udvalget indstiller, at de omhandlede Vejstrækninger, der er vist med brun Farve paa vedlagte Plan, nu anlægges, og at den paa Kommunen faldende Del af Udgiften stilles til Raadighed paa Kontoen for Gadeanlæg Nord for Aaen.«

B o r g m e s t e r e n anbefalede Indstillingen.
Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 121⁴—1935). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om **Kommunegaranti** ved Døvstummeforeningen »Hephata«s Byggeforetagende i Langelandsgade.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at Kommunen paatager sig den nævnte Garanti for indtil 80 % af Anskaffessummen.

Borgmesteren oplyste, at man havde tænkt at kunne faa det ind under Bestemmelserne for Boligforeninger, men det mente Ministeriet ikke at kunne gaa med til. De havde saa ansøgt Kommunen om at garantere for de 10 % indtil 80 %, hvilket Udvalget anbefalede.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 138—1935). Andragende om, at Byraadet vil arrangere en Køretur for Deltagerne i et af **Nordisk Husmoderforening** afholdt Møde i Aarhus.

Budgetudvalget foreslaar, at Byraadet indbyder Mødedeltagerne til en Køretur i Rutebiler gennem Skovene og Byen til »Ørnereden«, hvor der bydes paa en Forfriskning.

Borgmesteren anbefalede Indstillingen, særlig fordi det var Deltagere fra samtlige nordiske Lande. Man maatte vist gøre sig klart, at efterhaanden som Byen vokser og bliver mere kendt udadtil, vilde der blive mere af den Slags, som man næppe kunde afvise; men man maatte saa haabe, at det samtidig kunde blive en nyttig Reklame for Byen, ogsaa udenfor Landets Grænser.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 172—1935). Andragende om, at Byraadet vil vise Deltagerne i „**Folkekirkeligt-Filantropisk Forbunds**“ Møde i Aarhus en Opmærksomhed.

Budgetudvalget indstiller, at det overdrages Socialudvalget at arrangere en beskeden Middag for et begrænset Antal (20 à 25) af Deltagerne i Mødet.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 219—1935). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at den ny

Vej fra Poul Martin Møllers Vej til Paludan Müllers Vej benævnes „**H. V. Kaalunds Vej**“.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 163—1935). Andragende om Bevilling af et ekstraordinært Tilskud til **Aarhus Museums** historiske Afdeling.

Budgetudvalget indstiller, at det omhandlede Beløb, 480,37 Kr. bevilges.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at den historiske Afdeling var flyttet til Den gamle By, og Byraadet havde givet et Beløb hertil. Der manglede imidlertid lidt i, at Udgiften blev dækket, hvorfor man anbefalede at bevilge de 480 Kr.

Indstillingen vedtoges.

15. (J. Nr. 11¹⁰—1935). **Købekontrakt** med Malermester A. M. Andersen angaaende et Areal ved Silkeborgvej.

Godkendtes.

16. (J. Nr. 11¹¹—1935). **Købekontrakt** med Chauffør C. C. Thage angaaende et mindre Areal ved Ndr. Ringgade.

Godkendtes.
